

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 2. oktoober 2023
(OR. en)

13583/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0332(NLE)

JAI 1233
FRONT 289
VISA 191
SIRIS 86

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	29. september 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 549 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelisele lepingule, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 549 final.

Lisatud: COM(2023) 549 final

Brüssel, 29.9.2023
COM(2023) 549 final

2023/0332 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelisele lepingule, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

SELETUSKIRI

2018. aasta juunis esitas komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse integreeritud piirihalduse fondi osana piirihalduse ja viisade rahastamisvahend [COM(2018) 473].

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu aastateks 2021–2027 (edaspidi „piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus“), võeti vastu 7. juulil 2021.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse eesmärk on väljendada rahalise abi kaudu solidaarsust nende (liikmes)riikidega, kes kohaldavad Schengeni *acquis*’ välispiire puudutavaid sätteid. Sellega arendatakse edasi Schengeni *acquis*’d, milles Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riigid (edaspidi „Schengeni lepinguga ühinenud riigid“ või „ühinenud riigid“) osalevad.

18. Augustil 2021 teatas Liechtensteini Vürstiriik oma otsusest nõustuda piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse sisuga ning rakendada seda oma õiguskorras. Komisjon esitab käesoleva ettepaneku enne Liechtensteini Vürstiriigilt teate saamist selle kohta, et on täidetud põhiseadusest tulenevad nõuded vältida piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse tegeliku kohaldamise aja lühendamist Liechtensteini Vürstiriigis. Vastavalt piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse põhjendusele 75 tuleks kõnealused kokkulepped sõlmida pärast seda, kui asjaomane riik on kirjalikult teatanud kõigi oma riigisiseste nõuete täitmisest.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 7 lõikes 6 on sätestatud, et täpsustamaks Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riikide piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalemise laadi ja tingimusi, töötatakse kooskõlas nende riikide Schengeniga ühinemise lepingute asjaomaste sätetega välja vastav kord. See kord töötatakse välja sellise lepingu vormis, mille liit sõlmib Schengeni lepinguga ühinenud riigiga vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 216.

Lepingus tuleks samuti kindlaks määrata kõnealuse riigi osamakse liidu eelarvesse piirihalduse ja viisapoliitika rahastu jaoks. Osamaksed tuleks arvutada iga ühinenud riigi sisemajanduse koguprodukti protsendimäärana kõikide osalevate riikide sisemajanduse koguproduktist.

Ühinenud riigid peavad Schengeniga ühinemise lepingute alusel täielikult heaks kiitma liidu meetmed, sealhulgas piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse, millega arendatakse edasi Schengeni *acquis*’d või mis põhinevad Schengeni *acquis*’l.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastule eraldatud liidu eelarvet tuleks täita kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 (edaspidi „finantsmäärus“). Schengeni lepinguga ühinenud riigid peavad samuti võtma vajalikud meetmed, millega tagatakse vastavus finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohastele sätetele, mis on sätestatud ELi toimimise lepingus ja ELi toimimise lepingul põhinevas liidu õiguses.

Samuti nähakse lepingutega ette konkreetne mehhanism lepingute kiireks kohandamiseks juhul, kui lepingute rakendamise jaoks olulistes liidu õigusaktides, nagu finantsmäärus, tehakse muudatusi.

Eelarve- ja finantskontrollide valdkonnas kehtivad liikmesriikide suhtes horisontaalsed kohustused (nt kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF), Euroopa Prokuratuuri ja komisjoni pädevus), mis tulenevad kas otse aluslepingust või teisestest liidu õigusaktidest. Neid kohustusi kohaldatakse liikmesriikide suhtes *ipso facto* ja seetõttu ei ole neid sätestatud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruses. Järelikult tuleb need kohustused ühinenud riikidele kehtestada lepinguga, mida käesolev ettepanek käsitleb.

Lepingud sisaldavad ka sätet Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kohta. See on tingitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1240 (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226) artiklist 86, milles täpsustatakse, et pärast ETIASe käitamis- ja hoolduskulude katmist alles jäänud tulu tuleks kanda liidu eelarvesse. Selleks et kohaldada määruse (EL) 2018/1240 artiklit 86 kõigi kõnealuses määruses osalevate riikide suhtes õiglaselt, tuleks ühinenud riigi osamakset rahastu temaatilisse rahastusse proportsionaalselt vähendada juhul, kui allesjäänud tulu kantakse liidu eelarvesse.

Liit peaks sõlmima lepingu kõigi nelja Schengeni lepinguga ühinenud riigiga. Käesolev ettepanek puudutab lepingut, mis sõlmitakse Liechtensteini Vürstiriigiga.

Lepingu tekst sarnaneb teiste Schengeni lepinguga ühinenud riikide omadega, välja arvatud mõned erandid, mis on peamiselt seotud eelarve täitmise viisiga.

Vastavalt läbirääkimisvolutustele ei ole Liechtensteinil tema eriolukorra (puuduv välispiir, jagatud eelarve täitmist käsitleva regulatiivse raamistiku järgimise kohustus, ühissätete määrus¹, mis ei ole proportsionaalne tema esialgse 8 miljoni euro suuruse eraldisega ajavahemikuks 2021–2027) tõttu programmi. Selle asemel makstakse Liechtensteinile eraldi välja otsese eelarve täitmise raames. Seetõttu on lepingus sätestatud, et Liechtenstein kohaldab finantsmääruse VIII jaotist (toetused) täies ulatuses. Erinevalt teistest Schengeni lepinguga ühinenud riikidest ei ole vaja alusaktis sätestatud vahehindamise mehhanismi kohandada, kuna puuduvad piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artiklis 28 kindlaks määratud asjaolud, mis võimaldaks Liechtensteinil sellest kasu saada. Lepingus sätestatakse, kuidas rahastamine Liechtensteinile kättesaadavaks tehakse (toetuslepingute kaudu, igaaastane teabevahetus komisjoniga vajaduste kohta).

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesoleva ettepaneku eesmärk on kirjutada alla liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelisele lepingule, mis käsitleb kõnealuse riigi osamakseid piirihalduse ja viisapoliitika rahastusse aastatel 2021–2027 ning selliseks osalemiseks vajalikke täiendavaid reegleid. Tegemist on seda liiki korra kolmanda põlvkonnaga.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ei kohaldata.

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Ei kohaldata.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesolev ettepanek lepingule allakirjutamise kohta põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõikel 2 ja artikli 218 lõikel 5.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglasel Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõikega 2 ja nagu osutatud määruse (EL) 2021/1148 artikli 7 lõikes 6 kuulub ettepanek liidu ainupädevusse ning subsidiaarsuse põhimõtet seetõttu ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on vajalik selleks, et rakendada määruse (EL) 2021/1148 artikli 7 lõikes 6 sätestatud nõuet, mille kohaselt tuleb välja töötada kord, et täpsustada laadi ja viisi, kuidas Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riigid osalevad piirihalduse ja viisapoliitika rahastus, mis on Integreeritud Piirihalduse Fondi osa.

Lepingu artikli 13 lõiget 6 kohaldades tuleb lepingut, v.a artiklit 5, kohaldada ajutiselt alates selle allakirjutamisele järgnevast päevast.

- **Vahendi valik**

Ei kohaldata.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhinnang**

Ei kohaldata, kuna ettepanek seondub programmijuhtimisega ja selle eesmärk on kirjutada alla rahvusvahelisele lepingule, mille üle peetud läbirääkimistel lähtuti nõukogu läbirääkimisjuhistest. Liechtensteini Vürstiriik järgib sarnaselt ELi liikmesriikidega määruuses, millega luuakse piirihalduse ja viisapoliitika rahastu, sätestatud reegleid ning ühissätete määruse ja finantsmääruse kohaldatavaid artikleid.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Lepingu eelnõu artiklis 10 ja lisas on esitatud sätted, mille kohaselt arvutatakse ühinenud riigi poolt Integreeritud Piirihalduse Fondi eelarvesse makstavad iga-aastased osamaksed.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Liechtensteini Vürstiriigi suhtes kohaldatakse kõiki määruses (EL) 2021/1148 sätestatud seire-, aruandlus-, tulemuslikkus- ja hindamismõudeid.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ei ole vaja.

Arvestades eespool nimetatud kaalutlusi, teeb komisjon ettepaneku, et nõukogu võtaks vastu otsuse kirjutada liidu nimel lepingule alla ja volitaks nõukogu eesistuja määrama isiku(d), kes on nõuetekohaselt volitatud liidu nimel lepingule alla kirjutama.

Komisjon on teinud eraldi ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus käesolevale ettepanekule lisatud Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, sõlmimise kohta². Nõukogu võtab käesoleva otsuse vastu pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

² COM(2023)472

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelisele lepingule, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) 21. veebruaril 2022 volitas nõukogu komisjoni alustama Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga läbirääkimisi³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1148⁴ kohaselt sõlmitava korra üle, millega täpsustatakse ühinenud riikide osamakseid ja nende osalemiseks vajalikke täiendavaid reegleid, sealhulgas sätteid, millega tagatakse liidu finantshuvide kaitse ja Euroopa Kontrollikoja auditeerimisalane pädevus. Liechtensteini Vürstiriigiga peetud läbirääkimised viidi edukalt lõpule ning leping parafeeriti 16. juunil 2023.
- (2) Määrus (EL) 2021/1148 põhineb Schengeni *acquis*'l ning Taani on otsustanud ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artikli 4 kohaselt kõnealust määrust oma siseriiklikus õiguses rakendada. Protokoll nr 22 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (3) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ;⁵ seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (4) Seepärast tuleks leping liidu nimel allkirjastada, tingimusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval.
- (5) Vastavalt lepingu artikli 13 lõikele 6 tuleks lepingut, v.a artiklit 5, kohaldada ajutiselt alates selle allakirjutamisele järgnevast päevast,

³ Nõukogu 21. veebruari 2022. aasta otsus (EL) 2022/442, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga, et sõlmida Euroopa Liidu ja nimetatud riikide vahel lepingud, mis käsitlevad täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga (ELT L 90, 18.3.2022, lk 116).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

⁵ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, allakirjutamine kiidetakse Euroopa Liidu nimel heaks, tingimusel et kõnealune leping hiljem sõlmitakse.

Allakirjutatava lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu peasekretariaat annab lepingule allkirjastamise täielikud volitused isiku(te)le, kelle on määranud Euroopa Komisjon, tingimusel et leping sõlmitakse.

Artikkel 3

Kooskõlas artikli 13 lõikega 6 kohaldatakse lepingut, v.a selle artiklit 5, kuni selle jõustumiseni ajutiselt alates allakirjutamisele järgnevast päevast.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*